

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

**Соціальне і правове забезпечення волонтерської
діяльності в Україні в умовах безпекових викликів**

МАТЕРІАЛИ

*Всеукраїнської науково-практичної конференції
27 квітня 2023 року*

Київ – 2023

УДК 342.349.3:364-322(477)

Рекомендовано до друку Вченою радою Українського державного університету імені Михайла Драгоманова (протокол № 5 від 27.04.2023 р.).

Соціальне і правове забезпечення волонтерської діяльності в Україні в умовах безпекових викликів: матеріали Всеукраїнської наук.-практ. конф. / за заг. ред. П. В. Горінова, Р. Г. Драпушка; Навчально-науковий інститут права УДУ імені Михайла Драгоманова (м. Київ, 27 квітня 2023 р.). Київ, 2023. 246 ст.

Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Соціальне і правове забезпечення волонтерської діяльності в Україні в умовах безпекових викликів» містять короткий зміст результатів науково-дослідних робіт студентів, аспірантів, докторантів, науково-педагогічних працівників та наукових співробітників закладів вищої освіти, наукових установ і організацій. Збірник присвячений актуальним проблемам соціального захисту, охорони здоров'я, правового регулювання та підтримки волонтерів, а також аналізу практики застосування законодавчих та нормативних актів у цій сфері. Збірник містить цінну інформацію для дослідників, викладачів, практиків та всіх, хто цікавиться проблемами волонтерства в Україні та має намір допомогти розвитку цього напрямку в державі.

Розраховано на усіх зацікавлених проблемами волонтерської діяльності в їх соціальних і правових аспектах.

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів і посилань несуть автори матеріалів.

©Автори публікацій, 2023

©Навчально-науковий інститут права, 2023

©Український державний університет імені Михайла Драгоманова, 2023

*РУДА ОЛЕНА,
студентка IV курсу зі спеціальності 081 «Право»
Навчально-наукового інституту права
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*

*ТОКАРЧУК ОЛЬГА,
доктор юридичних наук, професор,
професор кафедри теорії та історії держави і права
Навчально-наукового інституту права
Українського державного університету імені Михайла Драгоманова*

СОЦІАЛЬНЕ І ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВОЛОНТЕРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ В УМОВАХ БЕЗПЕКОВИХ ВИКЛИКІВ

В Україні волонтерська діяльність є популярною та активною. Проте, умови безпекових викликів можуть ставити під загрозу не лише життя та здоров'я волонтерів, але й їх соціальне та правове забезпечення.

Уряд України прийняв ряд заходів для підтримки волонтерів та їхньої безпеки. Зокрема, були прийняті закони про державну підтримку ветеранів та учасників бойових дій, які забезпечують соціальний захист, включаючи медичне обслуговування та компенсації.

Нижче перелічено деякі з них:

– Закон України «Про волонтерство» визначає правову базу діяльності волонтерів, їх статус та права, а також встановлює порядок залучення волонтерів до діяльності зі збройними конфліктами.

– Закон України «Про захист прав і свобод людини під час проведення антитерористичної операції» встановлює механізми захисту прав та свобод громадян, які залучені до волонтерської діяльності під час проведення антитерористичної операції.

– Закон України «Про соціальний захист військовослужбовців та членів їх сімей» встановлює порядок забезпечення соціальним захистом

військовослужбовців та членів їх сімей, які залучені до антитерористичної операції та виконання завдань у зоні проведення антитерористичної операції.

– Закон України «Про охорону здоров'я» визначає правові засади функціонування системи охорони здоров'я в Україні та встановлює механізми забезпечення медичної допомоги учасникам антитерористичної операції та членам їх сімей.

– Закон України «Про статус учасників бойових дій» встановлює порядок надання пільг та компенсацій учасникам антитерористичної операції та їх сім'ям, які постраждали від наслідків бойових дій.

– Закон України «Про військовий обов'язок та військову службу» визначає правові засади військової служби, включаючи порядок залучення волонтерів до виконання військового обов'язку.

– Закон України «Про соціальний захист інвалідів війни та осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» встановлює механізми забезпечення соціального захисту волонтерів, які постраждали від наслідків воєнних дій та конфліктів, а також від інших негативних наслідків.

– Закон України «Про соціальну підтримку ветеранів бойових дій» встановлює порядок забезпечення соціальної підтримки ветеранів бойових дій та членів їх сімей, які взяли участь у війнах та конфліктах.

– Закон України «Про соціальний захист дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування» встановлює механізми забезпечення соціального захисту дітей-сиріт та дітей, які перебувають в складних життєвих обставинах, у тому числі тих, чий батько або мати загинули під час воєнних дій.

Ці закони та нормативно-правові акти гарантують соціальне і правове забезпечення волонтерів, які допомагають у різних безпечних викликах, таких як антитерористичні операції, війни та інші конфлікти. Зокрема, вони забезпечують медичну допомогу, пільги, компенсації та інші форми підтримки для волонтерів та їх сімей, які постраждали від наслідків воєнних дій та конфліктів, а також забезпечують їх правовий захист у випадках порушення їх прав та свобод.

Також в Україні існує ряд організацій, які займаються підтримкою волонтерів. Наприклад, «Фонд розвитку волонтерства» надає правову та фінансову підтримку волонтерам, а також проводить навчання та тренінги з безпеки.

Однак, не дивлячись на ці заходи, соціальне та правове забезпечення волонтерів в умовах безпекових викликів може бути недостатнім. Тому важливо, щоб організації, що займаються волонтерством, дотримувалися вимог щодо безпеки та медичної допомоги волонтерам, а також розробляли та виконували плани евакуації та інші заходи для запобігання небезпеці.

Крім того, важливо, щоб держава забезпечувала достатній рівень соціального та правового захисту волонтерів, які знаходяться під впливом безпекових ризиків. Це можна зробити шляхом забезпечення волонтерів додатковими страховками, компенсаціями за травми та іншими формами підтримки.

Узагалі, соціальне та правове забезпечення волонтерів є важливою складовою розвитку волонтерського руху в Україні. Це не тільки забезпечує безпеку волонтерів, але й збільшує мотивацію людей долучатися до волонтерської діяльності та розширює можливості для волонтерських організацій.

Уряд та організації громадського сектору мають співпрацювати, щоб забезпечити повноцінне та ефективне соціальне та правове забезпечення волонтерів. Для цього можуть бути запроваджені програми підтримки волонтерських організацій, які надають їм необхідні ресурси для підтримки волонтерів.

Крім того, важливо залучати до цього процесу волонтерів самостійно. Вони можуть допомогти у визначенні проблем, з якими вони зіштовхуються в процесі волонтерської діяльності, та запропонувати свої рішення. Також волонтери можуть допомогти в обговоренні та забезпеченні прав волонтерів.

Отже, соціальне та правове забезпечення волонтерів є важливим елементом волонтерського руху в Україні, особливо в умовах безпекових

викликів. Необхідно продовжувати співпрацювати між урядом та організаціями громадського сектору для забезпечення безпеки соціального та правового захисту волонтерів.

Крім того, необхідно забезпечити підвищення обізнаності населення про волонтерський рух та його важливість. Це допоможе залучати більше людей до волонтерської діяльності та створювати більш сприятливу атмосферу для волонтерів у суспільстві.

Окрім цього, важливо забезпечувати безпеку волонтерів, особливо тих, які займаються волонтерською діяльністю в умовах безпекових викликів, таких як війна чи кризові ситуації. Це може включати забезпечення безпечного доступу до місць проведення волонтерських заходів, надання необхідних засобів захисту, таких як захисні маски, рукавиці, каски тощо.

Також необхідно забезпечувати підтримку для волонтерів, у яких виникають проблеми в процесі волонтерської діяльності, зокрема з приводу порушення їх прав. Це може включати забезпечення юридичної допомоги та консультування, підтримки в медичних справах, психологічної підтримки тощо.

Отже, соціальне та правове забезпечення волонтерської діяльності є важливою складовою розвитку волонтерського руху в Україні в умовах безпекових викликів. Необхідно продовжувати співпрацювати між урядом та організаціями громадського сектору для забезпечення безпеки та соціального та правового захисту волонтерів.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про волонтерство» від 19.09.2019 № 1114-IX.
2. Досвід забезпечення безпеки та соціального захисту волонтерів в умовах конфлікту на сході України: аналітична записка.

3. Проект «Волонтерський законопроект»: аналіз відповідності до стандартів міжнародного права та кращих практик країн Європейського Союзу. Аналітична записка.
4. Борисенко І. В. Соціальне забезпечення волонтерів у сфері безпеки нації. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». 2017. 1(6), С. 38-42.
5. Кузик Н. Правове забезпечення діяльності волонтерів в Україні. Молодий вчений, 11(79). 2019. С. 375-377.
6. Ківшар Л. І., Кузик Н. І., & Скляренко, О. В. Соціальне забезпечення волонтерів в Україні. Юридична наука та практика, 2019. 2(22), С. 45-50.
7. Матяш Ю. В. Соціальний захист волонтерів: світовий досвід та перспективи України. Актуальні проблеми державного управління. 2019. 2(85), С. 131-137.